

LA CANÇON DEI CANUTS

La cançon dei Canuts es pas un resumit de la condicion umana d'ara, n'es son essencia... Demandan pas l'equitat, demandan l'egalitat. E per aquò la disparicion de la classa que domina e determina l'alienacion dau trabalh productor, dau trabalh dau productor.

D'en premier s'adreïça a aquelei que carrejan e impausan dins la societat umana la simbolica dau mode de produccion. Non pas lo cristianisme mai la Glèisa : « Per venir cantar *Veni Creator* avètz de besonh de casublas d'aur, n'en teissèm per vautres, grands de la Glèisa e nautres, paurei Canuts avèm ges de camisa. »

Per parlar au « monde de l'Estat » e deis institucions de la societat capitalista, « Per governar, avètz de besonh d'aver, mantèus e ribans en colana, n'en teissèm per vautres, grands de la Tèrra, e nautres, paurei Canuts nos aclapan tot nus. » La despossession dau salariat dau produch de son trabalh es clara. E mai dins la simbolica primera de la condicion e de la dignitat umana dei dominants, dins la mòrt e la resurreccion.

E per trobar l'egalitat, ges de pichons pas devèrs mens d'inegalitats, mai au contrari la disparicion dei classas socialas : « Mai nòstre regne arribarà quand vòstre règne s'acabarà : teissarem lo lançòu dau monde vièlh car s'ausisse adèjà la revòuta que tròna. »

Mai d'un còp lo monde a cresegut qu'aquesta cançon èra una part dau folclòre obrier... Mai es pas de folclòre, es l'expression precisa e clara de l'ideologia obriera que poja au moment de la primera aparicion dau monde obrier dins lei revolucions, en 1830, en aliança ambé la borghesia puei en lucha còtra la borghesia que la matrassa.

D'unei se pensan que lei canuts son plus d'actualitat e qu'aquesta cançon es ren qu'un testimòni simbolic. Mai se regardan dins son ostau o au super-mercato lei mèrças e objècts, se chifran ai condicions de sa produccion, veiràn que la condicion obriera es totjorn la meteissa dins lo monde, e mai dins lei país desvolopats. E se chifran coma son bailejats lei salariats de tote mena, que que sián, dins sa « libertat de trabalhar » e de viure, s'avisaràn que lo biais de far de profiechs a pas cambiat, e tanpau lei lèis dau capitau. La crisi duèrp ara un pauc leis uelhs deis explechats qu'èran enviscats dins una ideologia qu'escondiá aquelei realitats e aquelei lèis.

Quand siam dins un biais de viure, que l'i siam naissuts, a un moment sembla naturau parier dau vent o de la pluèia o dau soleu que se leva e que tremonta. E oblidam que lei lèis son de fabricacions umanas que se pòdon cambiar... Basta que l'estat dei fòrças productivas siá madur per un mòde nòu de produccion e dins aquestei fòrças productivas qu'i ague la consciéncia dau salariat per una accion de transformacion sociala.

Lo capitau e sei serviciaus aguèron de besonh de 26 000 sordats per reprene la ciutat de Lion ais obriers revoutats... Lo salariat ven ara majoritari dins lo monde coma fòrça productiva umana. Adonc s'amaduran lei condicions per un cambiament mondial e d'en premier aquí onte la produccion utiliza lei tecnicas plus avançadas e automatisadas que multipliquen lei mejans de produccion e la produccion, e onte de cotria lei tradicions istoricas an donat una consciéncia plus clara, plus avançada.

La cançon de Briant presa de l'expression istorica coneissuda deis obriers canuts :

Per cantar Veni Creator
Avètz besonh de casublas d'aur
Per cantar Veni Creator
Avètz besonh de casublas d'aur
N'en teissèm per vautres, grands de la Glèisa,
E nautres, paurei Canuts avèm ges de camisa.

Siam nautres lei Canuts
Siam tot nus.

Per governar, besonh d'aver
Mantèus e ribans en colana,
Per governar, besonh d'aver
Mantèus e ribans en colana,
N'en teissèm per vautres, grands de la Tèrra,
E nautres, paurei Canuts nos aclapan tot nus.

Siam nautres lei Canuts
Anam tot nus.

Mai nòstre règne arribarà
Quand vòstre règne s'acabarà :
Mai nòstre règne arribarà
Quand vòstre règne s'acabarà :
Teisserem la lançòu dau monde vièlh
Que s'ausisse adejà la revòuta que tròna.

Siam nautres lei Canuts
Anarem plus nus.

Pèire ASSANTE

UN CÒP DE FUSIU

Desempuèi que l'avián operat se deviá metre de braietas que s'embugan de pissonha quand t'escapa, coma se met ai pichòts dins lo breç. E aquò li agradava pas. A quatre vint, te dise !